

Himmerlandsstien

Banens historie

Løgstørbanen var sammensat af to himmerlandske jernbane- strækninger. Den bestod af DSB-strækningen Hobro-Aalestrup

-Løgstør samt den privatanlagte bane Viborg-Aalestrup, der dog allerede fra åbningen blev bortforpagtet til staten. Strækningen fra Hobro til Løgstør blev indviet i juli 1893, og strækningen fra Viborg til Aalestrup blev åbnet i september samme år.

Samtidig med banen blev der oprettet 12 stationer og 1 trinbræt. Stationerne var til både passagerer og godstransport. Trinbrættet kun til passagerer. Senere kom yderligere 5 trinbrætter.

Under og efter 1. Verdenskrig var jernbaner som Løgstørbanen af stor økonomisk betydning. Jernbanerne var det eneste hurtige og billige transportmiddel på landjorden, når alternativet var hestekøretøjer. Blandt Løgstørbanens kunder var Kølsen Mergelleje, et andelsmejeri i Østerbølle, et slagteri og en grov- vareforretning i Aars. Aggersund Kalkværk sendte jordbrugs- kalk med jernbanen.

Allerede i 1930'erne var Løgstørbanen nedlægningsstruet på grund af nedslidte spor og konkurrencen fra landevejstrafikken. Under 2. Verdenskrig steg benyttelsen af banerne, og DSB begyndte en udskiftning af de gamle skinner. Oprindeligt var der både person- og godstrafik på strækningerne, men banernes opland var tyndt befolket, og efterhånden affolkedes person- togene.

Fra jernbane til rekreativ cykel- og vandresti

Lige som det næsten tog 4 år at bygge banen, kom det også til at tage 4 år at få banen nedlagt. Bane Danmark fjernede 82 1/2 km spor, 5.500 tons jern, mest skinner og 130.000 sveller. Der blev fjernet skilte, bomme og signaler i 256 kryds og overkørsler.

Det lille skilt med toget er nu en saga blot, og efter mere end 100 år er banestrækningen blevet til en natursti for vandrere, cyklister og ryttere. Eneste udstyr, der er tilbage fra tiden med jernbanedrift, er broerne og kilometerstenene, der står for hver 100 m. På stien mellem Aalestrup og Løg- stør angiver kilometerstenene afstanden fra Hobro, og mellem Aalestrup og Viborg angives afstanden fra Aalestrup.

Byer langs ruten

På ruten passeres 12 stationsbyer, hvor jernbanen i større el- ler mindre omfang kom til at præge udviklingen. Især Aars og Aalestrup nød godt af jernbanerne, men de var også samtidig knudepunkt for andre jernbaner. I Løgstør koncentreredes virksomheder med stort transportbehov omkring banen.

Ved Skals og Mølstrup, der begge samtidig ligger ved det over- ordnede vejnet, fortsatte udviklingen også efter banens ophør. Det samme gjorde sig ikke gældende i Østrup og Løgstrup, hvor udviklingen stagnerede. Gatten og Østerbølle kom aldrig rigtig i gang som stationsbyer. Ved Vindblæs, Hornum, Hvam og Mølstrup blev stationerne anlagt 1-2 km fra landsbyerne, hvor- ved dobbeltbyerne opstod. Danmarks mindste jernbanemuseum befinder sig på Hornum Station. Museet har begrænset åbningstid.

Oprindeligt var der på strækningen 5 trinbrætter og 4 stationer. For at markere, hvor der tidligere var trinbræt eller station, er der opsat infotavler med et lokalitetsskilt i det oprindelige design. Alle tavler har en QR-kode, så du på stedet kan læse mere om Himmerlandsstien.

Naturen langs stien

Fra Løgstør starter stien langs den hævede havbund fra en gammel fjord i Stenalderhavet.

Ved Oudrup Hede syd for Vindblæs følger stien en markant grænse mellem vidt forskellige naturtyper. Mod nordøst rejser den fredede Oudrup Hede sig på et kæmpemæssigt lyngklædt bakkeparti. Mod sydvest er der udsyn over frodige moser og enge. Kildevandet springer frem ved hede bakkens fod og samles i Herredsbækken, som er den væsentlige vandforsyning til den 450 ha store Vilsted Sø, 5 km længere vestpå.

Turen mod syd går gennem nogle af de store nåletræsplantager, som er plantet i det sandflugtshærgede landskab. Syd for Gatten findes nogle af Himmerlands få søer Sjørup Sø, Øje Sø og Navn Sø. De to sidstnævnte er blandt de få næringsfattige, klarvandede søer i landet.

Syd for Østrup krydses Lerkenfeld Å, som den første af tre store og smukke ådale, Lerkenfeld, Simsted og Skals ådale. Ådalene er såkaldte tunneldale skabt under istiden. Ved isens bortsmeltning har smeltevandfloder fulgt dalene og givet dem de former, de har i dag.

Øst for Hvam Stationsby ligger det markante bakkelandskab Tulsbjerg med 17 store gravhøje og en storslået udsigt fra Bavnehøj. Efter Skals krydser stien Skals Å ved udløbet i Hjarbæk Fjord.

Faciliteter langs stien

Når du cykler langs stien, er du velkommen til at benytte de mange faciliteter. Det er blandt andet rasteplasser med borde og bænke, "Grønne Landsbyrum", naturbaser, shelters, bålhytter, toiletter, små og store informationstavler og fortællebænke. På kortet kan du se, hvor de er. Du kan også se, hvor der er andre naturseværdige heder, overnatningsmuligheder og indkøb.

Himmerlandsstien – regional cykelrute 35

Himmerlandsstien er 79 km lang. Der er adgang for cyklister, vandre- re og ryttere. Stien er anlagt på den nedlagte banestrækning mellem Viborg og Løgstør. Stien er Danmarks længste sammenhængende rute på en tidligere banestrækning. Du har mulighed for at komme på Himmerlandsstien ved byerne, og hvor stien passerer offentlig vej.

Stien til vandrere og cyklister er 2 1/2 m bred og mest belagt med stenmel. Da stien følger banedæmningen, er der kun ubetydelige stigninger og fald.

Publikums færdsel

Al færdsel sker på eget ansvar. Hvis du vælger at forlade ruten, gælder naturbeskyttelseslovens almindelige regler for færdsel og ophold i naturen.

Overnatning

Langs stien er det muligt at overnatte på primitive overnatnings- steder, campingpladser og hoteller. Overnatningsstederne er markeret med symboler på kortet.

Rytteres færdsel på Himmerlandsstien

Ridning må kun foregå i den vestlige rabat ved siden af cykelsti- en, da hestehove laver huller i stenmelsbelægningen. Respekter skilte med "Ridning forbudt".

I maj 1959 ophørte persontrafikken på strækningen Viborg-Aalestrup, og i 1966 blev persontrafikken indstillet på strækningen Hobro-Løgstør. Indtil 1999 var der udelukkende godstransport, og herefter lå banen ubenyttet hen.